

дію виявив МайсТер® Пауер, при використанні якого контроль амброзії полинолистості становив 58%, а нетреби звичайної – 69%.

Досліджувані препарати мають неоднакову дію на багаторічні бур'яни – ґрунтовий гербіцид Примекстра TZ Голд слабо контролює пирій повзучий і берізку польову і практично не контролює інші бур'яни. Стійкішим до гербіцидів страхової групи виявився хвощ польовий, контрольований на 64–72%. Гірчак шорсткий також виявився стійким до МайсТер® Пауер (ефективність препарата склала 73%). Страхові гербіциди добре контролюють осот рожевий, берізку польову і щавель малий – на рівні 86–90%.

Результати досліджень свідчать, що страхові гербіциди забезпечили вищу урожайність, ніж ґрунтовий гербіцид Примекстра TZ Голд на 1,09–2,39 т/га у 2023 р. за загального рівня урожайності 11,83–14,39 т/га та на 1,51–3,69 т/га у 2024 р. за загального рівня урожайності 7,31–11,0 т/га. Кращими із страхових гербіцидів виявились МайсТер® Пауер та Елюміс у 2023 році, та Лаудіс і Елюміс у 2024 році. Це свідчить про загалом подібний вплив цих страхових гербіцидів. Поєднання страхових гербіцидів з ґрунтовим Примекстра TZ Голд забезпечило підвищення урожайності порівняно з страховими гербіцидами на 0,26–0,97 т/га у 2023 році та на 0,07–0,78 т/га у 2024 році. Кращими виявилось поєднання ґрунтового гербіциду Примекстра TZ Голд і страхового Лаудіс у 2023 році (найвища в досліді урожайність 14,29 т/га) та ґрунтового Примекстра TZ Голд і страхового Елюміс у 2024 році (найвища в досліді урожайність 11,0 т/га). Також, страхові гербіциди забезпечують вищу рентабельність виробництва, ніж ґрунтові, внаслідок зменшення витрат та зростання урожайності кукурудзи.

Ляльчук П. П.^{1,*}, Вільчинська Л. А.

¹Хмельницька філія Українського інституту експертизи сортів рослин, вул. Сквороди, буд. 10, м. Хмельницький, Хмельницький р-н, Хмельницька обл., Україна, 29008

²Заклад вищої освіти «Подільський державний університет», вул. Шевченка, 12, м. Кам'янець-Подільський, 32302, Україна

*e-mail: mr.lialchuk@gmail.com

УРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ФАКТОРІВ ВПЛИВУ

Льон олійний – цінна технічна і харчова, економічно рентабельна культура, посівні площі під якою щорічно варіюють від 47,5 тис. га (2023 р.) до 53,5 тис. га (2024 р.). Урожайність культури змінюється за даними офіційного сайту Державної служби статистики України від 0,76 до 1,55 т/га. Основні посівні площі під культурою зосереджено в зоні Степу, дещо менші в зонах Лісостепу і Полісся. У Державному реєстрі сортів рослин, придатних для поширення в Україні (далі – Реєстр сортів) у 2025 році є 24 сорти льону олійного української селек-

ції. Урожайні і якісні показники культури є кінцевим результатом усіх проведених технологічних заходів. Метою досліджень є вивчити формування урожайності та якості насіння сортів льону олійного *Linum humile* Mill. в умовах Західного Лісостепу України. Дослідження проводили упродовж 2023–2025 рр. на дослідному полі Хмельницької філії Українського інституту експертизи сортів рослин. Посівна площа ділянки 57,2 м² (2,86 × 20 м), облікова площа ділянки – 50 м² (2,50 × 20 м). Повторність досліду чотириразова. Варіанти в досліді розміщено за методом розщеплених ділянок. Агротехніка вирощування культури загальноприйнята для зони Лісостепу. Попередник – озима пшениця. Сівбу проводили у 2-гу декаду квітня, норма висіву насіння 6 млн шт./га. Предметом наших досліджень були сорти льону олійного ‘Орфей’, ‘Світлозір’, ‘Водограй’. Усі сорти занесено до Реєстру сортів. Спосіб сівби звичайний рядковий з міжряддям 15 см. Закладання дослідів, оцінку матеріалу, проведення фенологічних спостережень та біометричних вимірювань рослин, збиральні операції проводили відповідно до «Методики проведення кваліфікаційної експертизи сортів рослин групи технічних і кормових на придатність до поширення в Україні». Показники якості насіння льону олійного визначали за «Методикою проведення кваліфікаційної експертизи сортів рослин на придатність до поширення в Україні», ДСТУ 7577:2014. Методи досліджень: польовий, лабораторний, біохімічний, статистичний.

Вегетаційний період досліджуваних сортів льону склав 97–99 діб. Оцінка рослин льону олійного за репродуктивними показниками свідчить про те, що найбільшу кількість коробочок, масу насіння з рослини і масу 1000 зерен було сформовано в сорту ‘Світлозір’. Найвищою врожайністю за досліджуваного строку сівби 25 квітня і норми висіву насіння 6,0 млн шт./га, характеризувався сорт ‘Світлозір’ – 1,59 т/га, а найменшою – сорт ‘Орфей’ 0,92 т/га. Оцінка досліджуваних сортів льону олійного за комплексом якісних показників показала, що сорт ‘Орфей’ вирізнявся найвищим вмістом сирого протеїну в насінні – 24,23%, що перевищує показники сортів ‘Світлозір’ (22,72%) і ‘Водограй’ (22,28%). У сорту ‘Водограй’ було відмічено високий показник олії у перерахунку на абсолютно суху речовину 45,6%, що вище олійності сорту Орфей на 2,21%. Аналіз вмісту жирних кислот в олії показав, що вміст ліноленої кислоти варіював від 45,10% (‘Орфей’) до 48,32% (‘Світлозір’). При цьому слід зазначити те, що ерукової кислоти не виявлено в жодному із досліджуваних зразків. Досліджувані сорти льону мали також високу якість товарної продукції, що відповідає вимогам ДСТУ 7577:2014.

Сорти льону олійного ‘Орфей’, ‘Світлозір’ і ‘Водограй’ забезпечили високу якість товарної продукції, а вміст олії в насінні всіх сортів перевищував 35%, що відповідає вимогам ДСТУ 7577:2014. Вищою урожайністю і якісними показниками серед досліджуваних сортів характеризувався сорт ‘Світлозір’.